

Asia: VN/35084/2025

Kuuleminen alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon? Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

Pohjois-Lapin Vihreät ry kiittää mahdollisuudet toimittaa lausunto. Pidämme matkailijaveroa erittäin tarpeellisena ja kannattaa sen käyttöönottoa pikaisesti. Matkailijamäärät ovat kasvaneet merkittävästi viime vuosina Lapissa. Tämä on tuonut merkittävän määrän lisää työpaikkoja ja hyvinvointia Lappiin. Matkailun kontrolloimaton kasvu lisää kuntien kustannuksia, kiristää asukkaiden hermoja arkipäiväisten asioiden hoitamisessa sekä aiheuttaa hämmennystä ja ahdistuksen tunteita asukkaissa ja uhkaa Lapin herkkää luontoa.

Matkailun saattamista kestävämmälle pohjalle tarvitaan pikaisesti uusia työkaluja, joista matkailuvero on yksi tarvittava työkalu. Muita tarvittavia työkaluja ovat erilaiset kannusteet ja työkalut kestävän matkailun edistämiseksi Lapissa.

Matkailijavero on ollut jo pitkään maailmalla laajasti käytetty ja hyväksytty toimintamalli, jolla matkailualueet ja -kunnat ovat keränneet resursseja paikallisten, matkailun aiheuttamien haasteiden hallintaan.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

Lapin matkailu tulee saada kestävälle tasolle, muutoin kasvu ei ole taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävällä pohjalla keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Vaikka matkailu tuo tulomahdollisuuksia kuntalaisille työ- ja yritysmahdollisuuksina, niin siltikin matkailun tulot ohjautuvat epätasaisesti kuntatasolla. Osa matkailun palvelutason parantamisesta ja matkailun aiheuttamien vaikutusten korjaamisesta jää kuntalaisten maksettavaksi. Tämä heikentää matkailun yleistä hyväksyttävyyttä kuntalaisten keskuudessa. Verotuksen avulla tilannetta voitaisiin korjata.

Hyötyjä ovat kestävän matkailun edistäminen ja matkailun sosiaalisen hyväksyttävyyden parantaminen. Kohtuullinen verotaso ei arviomme mukaan vähennä Lapin matkailun vetovoimaa. Verotulojen onnistuneella kohdentamisella voidaan lisätä Lapin matkailun vetovoimaa, ja parantaa esimerkiksi jäteveden puhdistamisen resursseja.

Matkailijaveroon liittyvät ongelmat todennäköisesti painottuu siihen, miten vero kerätään ja minne se tulona kohdennetaan.

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

Matkailijaveron tulee olla hallinnollisesti sujuvasti käyttöönotettavissa ja käytettävissä. Matkailijaveron käyttöönotto aiheuttaa yritysten investointi- ja päivitystarpeita laskutus- ja taloushallintojärjestelmiin, minkä vuoksi erityisesti pilotoinnin roolia ja toimivuutta tulee arvioida – ei voi edellyttää kalliita järjestelmien päivityksiä ja investointeja, jos kyseessä on lyhyt aikainen pilotti. Soveltamisalaa ja koko mekanismia suunniteltaessa pääperiaatteena tulisi olla, ettei se rasita kohtuuttomasti yrityksiä ja viranomaisia (kuntia, verohallinto). Lisäksi pilotoinnin tuloksien seurannan pitää olla rakennettuna pilotoinnin sisään ja mahdollisten vaikutusten arviointi mukana toteutussuunnitelmassa.

Yksi keino ratkaista pilotoinnin epävarmuutta on ottaa matkailijavero käyttöön vähintään 5 vuodeksi.

Kokeilulla olisi tärkeää saavuttaa vahvaa tietoa siitä, miten veron hyödyt toteutuivat ja millä keinoin sen toteuttamista saadaan parannettua koko Suomen kattavaksi käytännöksi.

Veron tavoite ja suuruus

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijavero otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

Matkailijaveron päätavoite on turvata matkailun kasvua kestävästi lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Näin matkailun negatiivisia vaikutuksia voidaan torjua. Matkailun haitallisia vaikutuksia ovat esimerkiksi haasteet ja lisäkustannukset infrastruktuuriin, huoltoon ja ylläpitoon, jätehuoltoon, luontokohteisiin, joukkoliikenteeseen, teiden turvallisuuteen ja vuokra-asuntojen riittävyyteen. Matkailijavero tarjoaisi kunnille paremmat mahdollisuudet ratkaista näitä paikallisia ongelmia.

Mitä kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

Kestävä matkailu sisältävää matkailuun vaikuttavien tekijöiden ja vaikutusten tunnistamista ja toimenpiteitä näiden asioiden kehittämiseksi niin, ettei matkailutoiminta vaaranna tai aiheuta

haittaa matkakohteelle nyt tai tulevaisuudessa. Tarkastelun tulee sisältää sosiaaliset, kulttuuriset, ympäristölliset ja taloudelliset tekijät ja vaikutukset. Veron antaisi kunnille uuden konkreettisen työkalun kestävän matkailun edistämiseksi ja toimeenpanemiseksi. Näitä tavoitteita voidaan tarkastella, kun päätetään matkailijaveron tuottojen kohdistamisesta.

Minkä suuruinen matkailijaveron olisi perusteltu?

Veron määrä tulisi verrata muihin Euroopan matkailija- ja kaupunkiverojen summiin, jotta sillä ei vaikutettaisi negatiivisesti matkailualan kilpailukykyyn. Verotaso ei saa olla liian korkea, jottei se vaikuta haitallisesti kilpailuasemaan, ja toisaalta hallinnollisten kustannusten vuoksi sen tulee olla kuitenkin riittävän korkea.

Inarin kunta voisi saada matkailijaverotuloja vuodessa noin 2,3 M€ vuodessa rekisteröidyn majoituksen yöpymisten perusteella, jos vero olisi 4 €/yö ja yöpymismäärä Inari–Saariselkä-alueella (rekisteröity majoitus vuonna 2023) noin 580 000 yöpymistä. Kyseessä olisi lisätulo kunnalle kestävän matkailun edistämiseksi.

Veron soveltamisala

Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

Matkailijaveron ei saa vääristää kilpailua, minkä vuoksi se tulisi ulottaa koskemaan kaikenlaista majoitusta, mukaan lukien myös lyhyt vuokraus. Veron tulisi olla sama ympärivuoden ja verotason tulisi olla selvyyden vuoksi sama koko kunnan alueella, jotta matkailijaveron olisi hallinnollisesti sujuva ja selkeä. Tunnistamme, että matkailuverolla voitaisiin ohjata matkailijoita vähemmän kuormittuneille alueille ja sesongeille, mutta pääsääntöisesti matkailupalveluiden hinnat joustavat jo nyt markkinaehtoisesti riittävän tehokkaasti.

Veron alueellinen soveltaminen

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

Kyllä. Kunnille tulee antaa mahdollisuus päättää itse matkailijaveron käyttöönotosta ja veron tasosta valtion asettaman enimmäisrajan puitteissa. Veron tulee koskea kaikkea majoitustoimintaa yhdenvertaisesti, eikä sitä tule pilkkoa kunnan sisällä alueittain tai sesonkien mukaan. Kunnilla on oltava täysi päätösvalta matkailijaveron tuottojen käytöstä kestävää matkailua edistävään toimintaan ja sitä tukevaan infrastruktuuriin. Veron käytön läpinäkyvyyttä varten olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista edellyttää seuranta, esimerkiksi raportointia siitä, mihin matkailijaveron tuotto kunnassa ohjataan.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

Ei. Veron tulisi olla sama ympärivuoden ja verotason tulisi olla selvyyden vuoksi sama koko kunnan alueella, jotta matkailijaveron olisi hallinnollisesti sujuva ja selkeä. Tunnistamme, että matkailuverolla voitaisiin ohjata matkailijoita vähemmän kuormittuneille alueille ja sesongeille, mutta pääsääntöisesti matkailupalveluiden hinnat joustavat jo nyt markkinaehtoisesti riittävän tehokkaasti.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

Ei. Veron tulisi olla sama ympärivuoden ja verotason tulisi olla selvyyden vuoksi sama koko kunnan alueella, jotta matkailijaveron olisi hallinnollisesti sujuva ja selkeä. Tunnistamme, että matkailuverolla voitaisiin ohjata matkailijoita vähemmän kuormittuneille alueille ja sesongeille, mutta pääsääntöisesti matkailupalveluiden hinnat joustavat jo nyt markkinaehtoisesti riittävän tehokkaasti.

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

Kunnille tulee antaa mahdollisuus päättää itse matkailijaveron käyttöönotosta ja veron tasosta valtion asettaman enimmäisrajan puitteissa. Veron tulee koskea kaikkea majoitustoimintaa yhdenvertaisesti, eikä sitä tule pilkkoa kunnan sisällä alueittain tai sesonkien mukaan. Kunnilla on oltava täysi päätösvalta matkailijaveron tuottojen käytöstä kestävästä matkailusta edistävään toimintaan ja sitä tukevaan infrastruktuuriin. Veron käytön läpinäkyvyyttä varten olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista edellyttää seurantaa, esimerkiksi raportointia siitä, mihin matkailijaveron tuotto kunnassa ohjataan.

Verotuotto

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

Pohjois-Lapin Vihreät näkevät, että verotuoton tulee kohdentua täysimääräisesti sille alueelle, josta se kerätään. Emme kannata sitä, että tuotto ohjautuisi valtiolle suoraan tai epäsuoraan. Täten emme kannata sitä, että tuloja kohdistettaisiin esimerkiksi Metsähallituksen toiminnan pyörittämisestä. Lisäksi pidämme tärkeänä, ettei matkailijaverotuottoa vähennetä kunnan valtionavustusmäärissä.

Matkailijaveron rooli on kompensoida kunnissa matkailun paikallisesti aiheuttamia vaikutuksia ja turvata kestävä matkailun kehittämistä. Tuottoja tulisi käyttää matkailun vaikutusten vähentämiseen sekä toimenpiteisiin kestävä matkailun kehittämiseksi. Tuloja voisi näkemyksemme mukaan käyttää myös esimerkiksi kuntien omistamilla alueilla luontoreittien ylläpitoon ja kehittämiseen.

Matkailijaveron valmistelun yhteydessä tulee arvioida, missä määrin tuottoja voi hyödyntää myös tapauksissa, jossa kunnallistekniikka on ulkoistettu erillisille yhtiöille. Tämän suhteen on tärkeää, että pelisäännöt ovat selvät ja matkailijaveron mahdollisuuksista tällä saralla myös viestitään oikein, ettei luoda tarpeettomia toiveita matkailijaveron käytöstä. Matkailu aiheuttaa painetta kuntien kunnallistekniikalle (vesi- ja viemäriverkostoja, katuja, kevyen liikenteen väyliä, puistoja, jätehuoltoa sekä energia- ja tietoliikenneverkkoja). Kunnalla on vaikeuksia kohdistaa tuottoja kunnallistekniikkatoimille, jos toimet on ulkoistettu kuntayhtiölle tai vastaavalle. Lisäksi lainsäädäntö ohjaa, että esim. vesihuollon investoinnit tulee kattaa perittäville kohtuuhintaisilla maksuilla.

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

Verovelvollisena tulisi olla kaikki majoitustoimijat.

Verotusmenettelyn on tärkeä olla sujuva, jotta se ei lisää toiminnanharjoittajien ja viranomaisten hallinnollista työtä. Matkailuveron käyttöönotto aiheuttaa investointi- ja päivitystarpeita laskutus- ja taloushallintojärjestelmiin, minkä vuoksi erityisesti pilotoinnin roolia ja toimivuutta tulee arvioida – ei voi edellyttää kalliita järjestelmäkulujen toteuttamista, jos kyseessä on lyhytaikainen pilotti.

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

Lapissa on useita kuntia, joissa matkailu on merkittävin elinkeino ja työllistäjä.

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

Arviomme mukaan, jos matkailijaveron suuruus on 2-5€/per yö tai 2-3% per majoitusmyynti, niin perusmatkailijan kohdalla vero ei vaikuta alueen vetovoimaan ja matkailijamääriin negatiivisesti. Kohtuullinen verotaso päinvastoin voi oikein kohdistettuna lisätä alueen vetovoimaa, kun palvelut ovat laadukkaampia. Veron jatkovalmistelussa tulee arvioida erityisesti vero vaikutukset keskivertoiseen matkailijaa ja sen pohjalta tehdä riittävä vaikutusten arviointi.

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä veron positiiviset vaikutukset ovat merkittävästi negatiivisia vaikutuksia suuremmat, jos sillä voidaan edistää kestävä matkailua kunnassa. Matkailijaveron avoin ja läpinäkyvä valmistelu ministeriötasolla lisää veron hyväksyttävyyttä, kun varmistetaan mahdollisuudet kohdistaa vero oikein. Myöhemmin veron käyttöönoton yhteydessä on tärkeä niin ikään avoimesti viestiä veron vaikutuksista ja toteutuksista kuntatasolla. Täten matkailijavero vähentäisi konfliktimahdollisuuksia matkailuyritysten ja kunnan muiden asukkaiden välillä ja vahvistaisi todennäköisesti asukkaiden tunnetta asuinympäristönsä hallinnasta.

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

Arviomme mukaan, jos matkailijaveron suuruus on 2-5€/per yö tai 2-3% per majoitusmyynti, niin perusmatkailijan kohdalla vero ei vaikuta alueen vetovoimaan ja matkailijamääriin negatiivisesti. Kohtuullinen verotaso päinvastoin voi oikein kohdistettuna lisätä alueen vetovoimaa, kun palvelut ovat laadukkaampia.

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

-

Muut huomiot

Mitä muita näkökohtia alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulisi huomioida? Miten muuten haluat kommentoida matkailijaveron valmistelua?

Matkailijaveron valmistelun osalta pidämme tärkeänä sidosryhmien osallistamista mekanismin kehittämisessä. Pidämme hyvänä sitä, että matkailijaverosta järjestettiin laaja kuuleminen jo valmistelun alkuvaiheessa, mikä mahdollistaa laajasti sidosryhmien näkemysten kartoittamisen ja taustatiedon tehokkaan keräämisen. Matkailijaveron kehittymistä olisi tärkeä myös jatkossa valmistella läpinäkyvästi ja avoimesti.

Pilotointi ja käyttöönotto: Matkailijaveron taustatyössä tulee selvittää, kuinka kauan on järkevää pilotoida veroa, vai tulisiko mahdollisimman pikaisesti päästä jo tosiasialliseen toteutukseen. Pilotoinnin olisi järkevää kestää vähintään 5 vuotta, jotta investoinnit laskutus- ja taloushallintajärjestelmiin ovat kohtuulliset.

Matkailijaveron sijaan voitaisiin puhua myös matkailijamaksusta. Tämä mahdollistaisi selkeämmin maksun tuottojen kohdistuvan kunnille.

Veron valmistelutyössä tulee arvioida, miten verotus vaikuttaisi ei-rekisteröimättömiin majoituksiin. Esimerkiksi ettei vero seurauksena synny tarpeettomia kannusteita ns. puskaparkkeihin.

Mahdollinen kirjallinen lausunto sekä liitteet

Voit lisätä mahdollisen erillisen kirjallisen lausunnon aiheesta.

-

Virolainen-Hynnä Anna
Pohjois-lapin Vihreät ry